

CONTACT HOUDEN MET JE LEERLING

De meeste kinderen met kanker komen na de diagnose zo snel mogelijk naar huis en gaan, als het even kan, weer naar school. Het schoolbezoek kan echter sterk wisselen en dan is het belangrijk dat het kind en zijn ouders merken dat de klas en de school met hen meeleven en aan hen denken. Hier volgen enkele suggesties.

Als een kind niet op school kan komen

- Vertel je klas dat het kind kanker heeft. Leg uit wat kanker is en wat eraan gedaan kan worden. Er is allerlei voorlichtingsmateriaal voorhanden (onder andere via deze website). Doe dit wel in overleg met de ouders.
- Houd regelmatig een kringgesprek of klassengesprek waarin gepraat wordt over het zieke kind. Vertel hoe hij het maakt: dat hij vooruit gaat, of dat het juist slechter gaat. Mocht het kind plotseling achteruit gaan, dan komt de klap bij de klasgenoten niet zo hard aan als u hen min of meer daarop heeft voorbereid.
- Geef het zieke kind een mooie ringband. Om beurten schrijven of plakken de kinderen uit je klas gedichtjes, brieven, moppen, kaarten en tekeningen op passende bladen. Die breng je vervolgens bij het kind. Of je geeft ze mee/stuurt ze op aan de ouders.
- Maak regelmatig geluid- of filmopnamen van je klas voor het zieke kind. Vraag of de ouders dat ook willen doen van hun kind. Wissel de opnamen uit.
- Wissel foto's uit. Zo went je klas aan het veranderde uiterlijk van het kind, en heeft het kind een visueel contact met de groep.
- Laat de kinderen mailen of chatten, gebruik eventueel een webcam. Ook andere sociale media zijn leuk om contact te houden, bijvoorbeeld facebook, hyves en skype.
- Maak gebruik van digitale mogelijkheden om het kind virtueel in je klas aanwezig te laten zijn en zo lessen te laten volgen.
- Wanneer een kind na een verblijf in het ziekenhuis weer thuis komt, bereid dan een groots welkom voor (na overleg met de ouders).
- Dat een deel van je klas thuis of in het ziekenhuis op bezoek komt, is natuurlijk heel leuk. Je kunt een bezoekschema maken. Spreek zo'n bezoek wel van tevoren af met de ouders.
- Natuurlijk zorg je ervoor dat het zieke kind en zijn ouders de schoolkrant en het informatiebulletin ontvangen.
- Zet een bloem of plant op de lege tafel. De kinderen uit je klas kunnen die om beurten verzorgen. Je kunt ook een kaars branden als het niet zo goed gaat met het kind.

Als een kind terugkomt op school

- Wanneer het kind weer naar school komt, bereid de klas dan voor op zijn of haar veranderde uiterlijk. Als er video's en foto's zijn uitgewisseld en er zo nu en dan een bezoekje is geweest, is de schok voor je klas niet zo groot.
- Begin de eerste schooldag van het kind met een kringgesprek, waarbij het zelf kan vertellen over zijn ziekte en de behandeling (als het dat tenminste wil).
- Bereid je klas erop voor dat het kind misschien nog niet hele dagen op school kan komen en vaker dan anderen zal verzuimen.
- Leg vooraf na overleg met de ouders, aan je klas uit waarom het zieke kind bepaalde dingen niet kan of mag doen.
- Informeer, na overleg met de ouders van het zieke kind, de andere ouders over het gevaar van bepaalde infectieziekten.

Als de behandeling met succes is afgesloten

- Als de laatste chemokuur of bestraling erop zit, duurt het nog enige tijd voordat het kind weer volledig is hersteld. Houd er rekening mee dat het de eerste tijd nog vatbaar blijft en snel vermoeid is.
- Het einde van de behandeling luidt een lange periode van soms pijnlijke en belastende controles in. Iedere controle is weer spannend: blijft de kanker weg? Laat merken dat jij en je klas op zo'n moment meelevens.
- Controles betekenen meestal verzuim van school. Leg aan je klas uit waarom het kind nog regelmatig naar het ziekenhuis moet. Of misschien wil het kind dat zelf vertellen.
- Blijf regelmatig contact onderhouden met de ouders. Jij weet dan wanneer er weer een controle is en bovendien kun je samen letten op lichamelijke of psychische veranderingen bij het kind.

Als een kind niet meer beter kan worden

- Mocht het kind ongeneeslijk ziek blijken, maak dan een afspraak voor een gesprek met de ouders. Ga na wat het kind zelf weet en hoe het met die wetenschap omgaat. Ga na wat broertjes en zusjes weten. Overleg met de ouders wat je kunt vertellen aan jouw klas, collega's en aan de rest van de school. Het is uitermate belangrijk dat de informatie aan alle betrokkenen goed op elkaar is afgestemd.
- Na dit overleg kun je een begin maken met het voorbereiden van je klas op het aanstaand overlijden van hun klasgenoot.
- Probeer in overleg met de ouders een manier te vinden om ook nu de band te onderhouden en de kinderen de gelegenheid te geven op een goede wijze afscheid te nemen.
- Ook nu is het heel goed mogelijk dat het kind nog regelmatig op school komt. Let goed op hoe de klasgenoten met hem omgaan. Praten over de dood waar het kind bij is, kan soms wel, maar vaak ook niet.

Als een kind is overleden

- Als de ouders het op prijs stellen, kunnen klasgenoten misschien een rol spelen bij de begrafenis of crematie, bijvoorbeeld door een gedicht voor te lezen of een lied te zingen. Kies een goed moment uit om daar met de ouders over te praten.
- Zorg ervoor dat er ook op school voor de kinderen voldoende ruimte is voor hun rouwproces. Praat de dag na de begrafenis of crematie met de kinderen over hun gevoelens.
- Blijf ook daarna regelmatig praten over het gestorven kind. Er zijn aanleidingen genoeg. Ga creatief om met het lesrooster en pas dat zo nodig aan.
- Besef dat kinderen op een andere manier rouwen dan volwassenen.
- De stoel die al die tijd de stoel van het kind is geweest, blijft nu definitief leeg. Praat daarover met de kinderen. Ruim de tafel en stoel niet meteen op. Laat op het tafeltje nog een tijdje een bloem of kaars staan.
- Van een simpel gebaar, zoals een kaart van je klas op de verjaardag van het overleden kind of met de kerstdagen, kan voor de ouders een geweldige troost uitgaan.

Brussen: broers en zussen

Het spreekt voor zichzelf dat in elke situatie rekening wordt gehouden met eventuele broers of zussen die dezelfde school bezoeken. Ook voor hen is het leven door de ziekte van hun broer of zus ingrijpend veranderd. Dat kan gevolgen hebben voor hun functioneren op school en hun schoolprestaties.